

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Του ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΛΑΪΤΖΗ

Πάντως ο μέχρι πρότινος αρχηγός του δεν τον επιβεβαίωσε. Δήλωσε ότι σκοπεύει να προκαλέσει τις εκλογές ούτως ή άλλως. Και η αλήθεια είναι ότι, κοινοβουλευτικά τουλάχιστον, διαθέτει τρόπους, τώρα που ο κυβερνητικός εταίρος, το ΠΑΣΟΚ, έχει χάσει τη δεδηλωμένη.

«Οικιακή ειρήνη»

«Επιλέξαμε αυτή τη συμβολική δράση στο δημαρχείο για να καλέσουμε την κοινωνία της Αθήνας να αποφοιστοίμασε μαζί για μια αλλαγή προοπτικής» είναι οι 24 συλλυγμένες της κατάληξης του δημαρχείου Αθηνών, που προήγαγαν στη Γαλλία το βράδυ της Κυριακής. Οι ίδιοι κατηγορούν τη δημοτική αρχή για «κοινωνική αναλογία» και το κρέτος για όργιο καταστολής. Πορευτήκαν ειρηνικά στο δημαρχείο, δίχως κανενός είδους εξοπλισμού, χωρίς ήθος βίας, αφήνοντας τις πόρτες ανοιχτές. Ο δήμαρχος Αθηνών τους κατηγορεί για διατάραξη οικιακής ειρήνης. Ο εισαγγελέας μετέτρεψε την προσαγωγή σε σύλληψη, με αποτέλεσμα να κρατηθούν μέχρι χτες το πρωί. Το Αυτόφωρο όρισε τακτική δικάσιμο στις 23 Μαρτίου.

Μετανόησαν

Πριν από μία εβδομάδα ο αρχιεπίσκοπος Ιερώνυμος έστειλε επιστολή στον πρωθυπουργό

Αναρωτήθηκαν πολλοί αν οι αντισημιτικοί του ΠΑΣΟΚ κινήθηκαν ή επηρεάστηκαν το Γ. Παπαδρίου. Την απάντηση έδωσε παλιός κοινοβουλευτικός: «Ο Γιώργος στην παρούσα φάση δεν είναι σε θέση να οργανώσει τίποτα, είναι καμμένος στο διάστημα, δυσκολεύεται να διεκπεραιώσει και το στοιχειώδη».

Λουκά Παπαδήμο, εγκλωβώντας τον εμμέσως πλην σαφώς για το ότι δεν διαπραγματεύεται με τους δανειστές, με αποτέλεσμα οι πολίτες να κάνουν θύσους που δεν αναλογίζονται.

Και πριν αλέκτωρ φωνήσας, ο Ιερώνυμος και οι μητροπολίτες μέλη της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου αποφάσισαν την αναστολή λειτουργίας του ραδιοφωνικού

σταθμού της Εκκλησίας, αφήνοντας στο δρόμο 34 εργαζόμενους. Τελικά, έπειτα από ψυχαγωγικές σκέψεις ο ραδιοφωνικός σταθμός ξαναετοιμάστηκε και οι μητροπολίτες και εκπρόσωποι των εργαζόμενων άρχισαν να συζητούν για το ύψος των περικοπών στους μισθούς των εργαζόμενων και όχι φυσικά των μητροπολιτών που σπένονται από το δημόσιο.

Το ερώτημα είναι πώς λειτουργήσε τόσα χρόνια ο ραδιοφωνικός σταθμός της Εκκλησίας και πώς ανέκφυσε ζαφνικά το πρόβλημα τώρα. Και για να είμαστε ακριβείς, εκτός των άλλων ο σταθμός της Εκκλησίας της Ελλάδος (έναν από τους πολλούς ραδιοφωνικούς σταθμούς της Ελλαδικής Εκκλησίας), επιχορηγείται από τις Μητροπόλεις και όχι μόνο.

Η Χάνσα του 21ου αιώνα

Για όσους πιστεύουν ότι η Ιστορία ΔΕΝ επαναλαμβάνεται: Τον 13ο αιώνα οι έμποροι του Αμβούργου και του Μπλεξ (γερμανικό λιμάνι στη Βαλτική) δημιούργησαν τη Χάνσα, μια Ένωση που είχε σκοπό τον έλεγχο του εμπορίου στη Βόρεια Ευρώπη. Γρήγορα η Χάνσα διευρύνθηκε, περιέλαβε περίπου 100 πόλεις, εντός και εκτός Γερμανίας, και τελικά έγινε η μεγαλύτερη οικονομική και πολιτική δύναμη στην Ευρώπη της Αναγέννησης. Και οι πρόκτορες της, οι πιο ισχυροί, αλαζονικοί και μοιστοί άνθρωποι της εποχής τους.

Εκεί ενδιαφέρον το πώς – με ποια αναλογία και αυτοπρόσωπο – διοίκονταν οι ηγέτες της Χάνας: Κάποια στιγμή οι έμποροι της Βρέμης δεν περπατούσαν στους κανόνες και, έξαιτίας του μοιστικού που τους επιβίβησαν, «η πόλη καταστράφηκε, οι κάτοικοι έφυγαν και οι δρόμοι της κορπάρισαν». Και όταν κάποιον αντίλογο έκαναν και οι έμποροι του Μπρούνοβαϊκ, για να μην πάθει η ίδια η πόλη τους δέκα επιφανείς πολίτες της αναγκάστηκαν να πάνε στο Αμβούργο και να ζητήσουν... γονατιστά συγγνώμη.

Επαναλαμβάνεται ή όχι η Ιστορία;

Εν - στάσεις

Κρίση δημοκρατίας στην Ευρώπη

Του Μικαέλ Λεβί*

Από τις απαρχές της στην Ελλάδα, η δημοκρατία βασίστηκε στην άμεση συμμετοχή όλων των πολιτών στις συζητήσεις και αποφάσεις. Την ίδια αρχή υπερασπίστηκε και ο ιδρυτής της νεοτερικής δημοκρατικής σκέψης Ζακ Ρουσό, ενώ η πρακτική της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας εγκαθιδρύθηκε με τις μεγάλες επαναστάσεις των νεότερων χρόνων στην Αγγλία, στις Ηνωμένες Πολιτείες και στη Γαλλία. Ως ένα βαθμό, η δημοκρατία είναι αναπόφευκτη στις σύγχρονες μεγάλες κοινωνίες. Οι στρεβλώσεις της εκπροσώπησης – όπως ο αποκλεισμός των γυναικών – δεν συνιστούν σημερινά φαινόμενα, επιδεινώθηκαν ωστόσο με την επικράτηση του νεοφιλελευθериού: σχηματίστηκε μια πολιτική κλίμακα κλειστή και συχνά διεφθαρμένη, υπαγωγή στα συμφέροντα προνομιούχων ελίτ, αποκλεισμός των μεταναστών κ.ο.κ. (ο κατάλογος είναι μακρύς). Στις μέρες μας γινόμαστε μάρτυρες μιας βαριάς κρίσης της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας στην Ευρώπη, καθώς, με αφορμή την οικονομική κρίση, οι χρηματιστές ασκούν πραγματική δικτατορία και επιβάλλουν τραπέζιες έξι επικεφαλής της κυβέρνησης (Ελλάδα, Ιταλία) δίχως την έγκριση του λαού τους. Στο κίνημα των αναγκασμένων που αναπτύχθηκε στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ διατυπώθηκε το αίτημα για μια πραγματική δημοκρατία, άμεση ή/και συμμετοχική.

Η συμμετοχική δημοκρατία, έτσι όπως λειτουργεί κυρίως σε ορισμένες αυτοδιοικουόμενες κοινότητες ιθαγενών της Λατινικής Αμερικής – για παράδειγμα στις ζαχατοπιστικές περιοχές της Τσιόλας –, συνιστά μια νέα μορφή πολιτικής διαχείρισης που έρχεται σε αντίθεση με τις επίσημες γραφειοκρατικές δομές. Πρόκειται για ένα συναρπαστικό δόγμα, που δόσκολο, ωστόσο, μπορεί να επιτελεστεί σε εθνική κλίμακα.

Ακόμη ένα ενδιαφέρον εγχείρημα, πασίγνωστο διεθνώς, είναι ασφαλάς και ο συμμετοχικός προϋπολογισμός που έχουν υιοθετήσει ορισμένες βραζιλιάνικες πόλεις διοικουόμενες από αριστερούς συνασπισμούς, όπως το Πόρτο Αλέγκρε. Οι εμπειρίες αυτές είναι σημαντικές, έχουν υλοώσει κάποια όρια: μειωθηκαν οι δημοτικές δαπάνες, στενότερη με μερική πρόσβαση στους κοινοτικούς πόρους.

Προκρίττει ένα βαθμιαίο η ιδέα ότι η αντιπροσωπευτική δημοκρατία πρέπει να συνδυαστεί με μορφές άμεσης δημοκρατίας, οι οποίες επιτρέπουν την άμεση συμμετοχή των πολιτών στη συζήτηση και λήψη των πολιτικών αποφάσεων που τους αφορούν. Η ιδέα αυτή που φαίνεται ιδιαίτερα γόνιμη, παρά το γεγονός ότι οι συγκεκριμένες εφαρμογές της παραμένουν σε μεγάλο βαθμό ανεπίτευτες.

Όπως και να έχει, η κρίση της τρέχουσας αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας της Ευρώπης έχει δομικές αιτίες, βαθύτερες ρίζες: την ανικανότητα των πολιτικών δόμων, κοινοβουλευτικών ή άλλων, να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα. Στη λογική του νεοφιλελευθериού καπιταλισμού, οι πραγματικές αποφάσεις λαμβάνονται άπο και ληφτό από τους «ελεγχόμενους εκτροχυσμένους» και όλο και περισσότερο από τις χρηματιστορίες, τις μεγάλες τράπεζες, τις πολυεθνικές εταιρείες ή από το ΔΝΤ και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Είναι, μόνον αν αποκατασταθεί η οικονομική δημοκρατία είναι δυνατόν να ουθεη η πολιτική δημοκρατία. Με τις κοινωνικοποιήσεις των τραπεζών – που ενθύνονται κατά κίρρο λόγο για την οικονομική κρίση και το πρόβλημα του γρούχου – και με τη συγκρότηση μιας δημόσιας τραπεζικής υπηρεσίας με λαϊκό έλεγχο, δημοσιογούνται οι προϋποθέσεις ώστε η κοινωνία να μεροπεί να πάρει μέρος στις οικονομικές αποφάσεις και να σχεδιάσει δημοκρατικά το ίδιο της το μέλλον.

Τα αναλλακτικά μέσα ενημέρωσης, όπως αυτή η εξαιρετική πρωτοβουλία των απεργών εργαζόμενων της «Ελευθεροτυπία», έχουν να παίξουν σημαντικό ρόλο στον αγώνα για μια πραγματική δημοκρατική αλλαγή.

* Ο φιλόσοφος και κοινωνιολόγος Μικαέλ Λεβί (Michael Löwy) είναι επίτιμος διευθυντής στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών της Γαλλίας (CNRS).

Η έξαψη της συμμετοχής

Η επιβράδευση για τη συμμετοχή σ' ένα κίνημα για την κοινωνική δικαιοσύνη δεν είναι η προοπτική της μέλλουσας νίκης. Είναι η έξαψη που γίνεται, όταν στέκεσαι πλάι σε άλλους ανθρώπους, διακινδυνεύετε μαζί, κούραστε τους μικρούς θρήμβους και υπομένετε αποκαρδιωτικές ανυποτάσεις μαζί.

Χάουαρντ Ζιβ